

„Aj Julovi Satinskému som povedal, že je to od neho, s prepáčením za výraz, svinstvo“

Nezanedbávajte svoje zdravie. Zapojte sa do boja proti rakovine

Viac ako 25 tisíc ľudí ročne ochorie na Slovensku na rakovinu a 12 tisíc zomrie. „Približne každú štvrtú hodinu pribudne jeden pacient, čo nazajz dá situácia,“ hovorí Ján Juráš z nadácie Výskumu rakoviny. Tá spolu so spoločnosťou Tesco organizuje Tesco beh pre život, ktorý odštartuje už v SOBOTU 26. júna. Sobotňácky prekonávajúci trasy „za život“ organizujú aj v ďalších troch slovenských mestách. Ak chcete aj vy podporiť boj proti rakovine, prihláste sa! Alebo využite inú možnosť, ako pomôcť.

Tento rok je cieľom vyzbierať 68-tisíc eur na nákup pyrosekvenátora – prístroja, ktorý zaoberá nadácia Výskumu rakoviny. Pokiaľ ide o túto záležitosť, Slovensku patrí medzi vyspelými krajinami nelichotivé 2. miesto. Ján Juráš konštatuje, že sme na tom síce nie zle, ale nie horšie ako ostatný svet. „Pravdou je, že keby sme išli do štatistiky, nachádzame sa v Európskej únii na špičkovej úrovni v negatívnom zmysle. Na druhej strane je možné aplikovať viaceré výskumné výsledky do liečby, aj vďaka takýmto charitatívnym akciám,“ prízvukuje s dodatkom, že sa podarilo získať veľmi vzácne prístroje, ktoré dokážu včas diagnostikovať rakovinu a upozorniť lekára prvého kontaktu, že rakovina sa vyskytuje v rodine. Najmä „top“ rakoviny, ktorými sú u slovenských žien rakovina prsníka a u mužov rakovina hrubého čreva.

Beh na nekonečné trate
Ak sa nadácii podarí pre Ústav experimentálnej onkológie SAV

kúpiť pyrosekvenátor, najskôr bude predmetom skúmania. „Čo dokáže a na aké druhy rakoviny pôsobí, pretože tých je okolo dvesto. Len čo človek príde na to, ako liečiť jeden druh rakoviny, okamžite zmutuje a nájde si iný spôsob. Je to beh na nekonečné trate a to o deťižejšie je pomáhať výskumu,“ vysvetľuje J. Juráš. Mnoho ľudí pritom podľa jeho slov ochorie zbytočne. „Aj neobému Julovi Satinskému, ktorý umrel na rakovinu hrubého čreva som povedal, že je to od neho, s prepáčením za výraz, svinstvo. On mal bolesti, vedel, že je zle, no k lekárovi nešiel. Umriete dnes na rakovinu hrubého čreva je naozaj zanedbanie,“ tvrdí. Veľmi dobré výsledky sa dnes dosahujú v liečbe leukémie detí. „Jej hrozba sa však musí zistiť zavčasu,“ upozorňuje tento spoluorganizátor podujatia.

Vlani sa prostredníctvom Behu pre život podarilo získať Real-Time PCR, ojedinelý prístroj najnovšej

generácie svojho radu, ktorý pracuje prostredníctvom génov a zisťuje v DNA, kde je porucha, aj keď ešte nezadá pôsobí (vyzberala sa suma 28 972 eur). Pomôže jej vám, ak váš lekár prvého kontaktu zistí, že sú v rodine problémy s rakovinou. Treba teda zísť k vášmu „obvodčákovi“ a dať si urobiť preventívne kontroly. V roku 2008, počas prvého ročníka projektu, sa podarilo kúpiť molekulárny farbaci automat (vyzberalo sa 20 413 eur).

„Pevne veríme, že nebude rásť iba počet bežcov, ale úmerne bude rásť aj suma, ktorou ľudia prispievajú. Mnohí hľadajú úľavu, zľavy na štartovnom, dokonca sme zažili aj menšie podvody. Pre nás ako nadáciu je však prave suma veľmi dôležitá,“ hovorí otvorene Ján Juráš.

Preto nie je dôležité, či pobehíte, 4 kilometre prekonáte iným spôsobom (s deťmi, kočiarom, na bicykli), dôležité je finančné príspevky, aby bol pyrosekvenátor konečne aj na Slovensku.

Patrónom behu
Vlado Labant

Pokiaľ ide o beh, koná sa v sobotu 26. júna od 15. h v Zilinskom Sade SNP. Jeho patrónom bude známy futbalista, bývalý 27-násobný reprezentant Slovenska, Vladimír Labant. Celoslovenským patrónom

je Matej Šajfa Čifra. Štart i cieľ sú pri Zilinskom Obchodnom dome Tesco (staré Tesco) v Ziline. Moderátorské úlohy sa zhostí opäť Tibor „Apa“ Egrý, ktorý zažil atmosféru všetkých doterajších behov v mestách a stal sa pamätníkom neopokovateľnej atmosféry z tribún pred, počas i po skončení behu. Partnermi behu sa stali aj Ekumenická pastoračná služba v Ozbroyených silách SR a Ozbroyených zboroch SR, preto sa na podujatí zúčastní aj vojaci a ich zamestnanci. Hodinu pred behom sa začne aj sprievodný program. Doteraz sa Behu pre život zúčastnilo takmer 7000 ľudí na celom Slovensku, 939 ľudí prišlo podporiť dobrú vec v Ziline. Minimálne štartovné Behu pre život v tomto roku bude najmenej 5 eur pre dospelých. Pre deti od 6 do 18 rokov to budú min. 2 eurá, deti do 6 rokov majú účasť zadarmo. Rodinný lístok – dvaja dospelí a dve deti má hodnotu 10 eur. Novincom budú čipy na meranie času pre bežcov, ktorí sa zaregistrujú na beh on-line spôsobom cez www.beh-prispevek.sk. Vysokoškolskí sa môžu registrovať aj cez novú doménu www.alma-mater.sk. Počas behu je vždy fantastická atmosféra a vždy pekné

zážitky. Sú tu nielen jednotlivci, ale celé rodiny, ktoré prídu s kočiarikmi, ľudia so psíkmi... O tom to je, aby to bol jedinečný deň,“ hovorí Olga Hrnčiárová zo spoločnosti Tesco. Novincom sú čipy na meranie času pre bežcov a šnúrky v modrých farbách symbolizujúcich beh. Šnúrky kúpite nielen počas športového podujatia, ale aj vo všetkých Tesco obchodoch. Výťažok opäť pôjde na konto nadácie Výskumu rakoviny.

Ako príspeviť inak?

V obchodoch Tesco a v uliciach Ziliny, sa bude konať

verejná zbierka tri dni pred Behom pre život. S pokladničkami budú chodiť študenti. Môžete tiež poslať príspevok na účet VUB 243842458/0200 alebo darovaciu SMS-ku v tvare DMS BEZME na telefónne číslo 877 (cena DMS je 1 euro). Dá sa aj zapojiť do sponzoringu cez internet, usporiadať zbierku na vašom pracovisku, v škole alebo záujmovom krúžku. Informácie o behoch sú na internetovej stránke www.behprezivot.sk a na facebooku či na youtube.

Dana Mlejneková

Letná škola pre seniorov od 60 rokov

V rámci grantového programu Nadácie ORANGE s názvom „Zelená pre seniorov 2010“ bol Ústavu celoživotného vzdelávania schválený projekt „... aby poznanie časopisu – letná škola pre seniorov. Tému stretnutí sú navrhnuté tak, aby spájali rôzne oblasti poznania a podporovali aktívny vstup do letných mesiacov. Uvedený projekt je určený pre seniorov od 60 rokov a je bezplatný. Zaujímavosťou sa môžu prihlásiť do naplnenia kurzu (10 účastníkov). Môžu si vybrať z týchto kurzov:
... ABY JAZYKY SPÁJALI (21. júna – 1. júla 2010)
Vyučba anglického alebo francúz-

skeho jazyka. Témy: Rodina, reštaurácia, obchod, cestovanie, každodenný život – hobby, ...
... ABY LITERATÚRA SPÁJALA (21. – 25. júna 2010)
Témy: Rozhovor s vedúcim literárneho klubu, literárne hračky – vlastná tvorba, stretnutie s autorom, rozhovor s vydavateľom, prezentácia vydavateľských noviniek, autorské čítanie, čítanie literárnych diel, novinár a pisanie, ...
... ABY MEDIÁ SPÁJALI (28. júna – 1. júla 2010)
Témy: Vytvorenie tímov, ktoré budú pracovať so slovom a obrazom

(fotografiou). Časopis, návrh obálky a celkové layouty, tvorba fotografií k jednotlivým článkom. Realizácia a úprava článkov, textov a fotografií do časopisu. Tlač a kópiovanie.
... ABY ZRÚČNOSTI SPÁJALI (21. júna – 1. júla 2010)
Témy: Vyroba glycerínových mydiel, ručne robený papier, maľovanie na sklo, decoupage – senlivková metóda, drôtenie, výroba papierovej tašky, práca s hlinou, batikovanie.
V prípade záujmu je potrebné prísť osobne na Univerzitu tretieho veku Zilinskej univerzity v pracovných dňoch od 9. do 15. h. Viac informácií nájdete

na www.ucv.uniz.sk. Kontakt: Iveta Kačerová – 041/513 50 57, kancelária B 103, Univerzita tretieho veku Zilinskej univerzity, Ulica 1. mája 32 (oproti autobusovej stanici).
Univerzita tretieho veku pôsobí pri Ústave celoživotného vzdelávania Zilinskej univerzity. Ponúka trojnásobné záujmové vzdelávanie pre všetkých nad 45 rokov. V novom akademickom roku sú k dispozícii študijné programy zamerané na filozofiu, psychológiu, dejiny Ziliny, právo, rôzne podoby umenia a média.
Lucia Hrebeňárová,
riaditeľka Ústavu celoživotného vzdelávania

Kraj na youtube aj ceknito

Zilinsky samosprávny kraj rozšíril možnosti informovanosti o svojich rôznych akciách, zaujímavých kultúrnych a spoločenských podujatiach, aktivitách v cestovnom ruchu, sociálne a školskej oblasti či v regionálnom rozvoji. Zaujímavé videá môžete o Zilinskom samosprávnom kraji, jeho inštitúciách a podujatiach zhladať nielen na www.regionalizilina.sk v časti InfoZmluva/Audiovizuálne správy, ale od 1. júna 2010 už aj na www.YOUTUBE.com alebo na www.CEKNITO.sk.
Na YOUTUBE si môžete pozrieť napríklad tieto videá:

Revitalizácia Budatinskeho parku: <http://www.youtube.com/watch?v=clwkg1uix3S>
Osvetlenie Budatinskeho hradu: <http://www.youtube.com/watch?v=Aw1s8efj8O4>
Parádný deň II.: <http://www.youtube.com/watch?v=9DkpHSJarsw>
Videá sa dajú vyhľadávať podľa užívateľa – multizsk, kľúčových slov volených na základe konkrétnej udalosti alebo univerzálne: napr. ZSK, ZSK, Zilinský kraj, Juraj Blánar.

Rodičky starnú, počet mimomanželských detí stúpa

Podľa údajov Štatistického úradu SR v roku 2009 sa narodilo v okrese Zilina 1753 živých detí, 892 chlapcov a 861 dievčat. V porovnaní s rokom 2008 sa zvýšil ich počet o 186.
Spomedzi obcí okresu najvyššiu hrubú mieru pôrodnosti (počet živonarodených detí na 1000 obyvateľov stredného stavu) bola v obciach Šúja – 25,5 detí a Kotlíčná Lúčka s 21,1. Najnižšiu hodnotu od 5 do 5,7 dosiahla v obciach Podhorie, Horný Hričov, Stránska a Gbefany. V meste Zilina to bolo 10,9 detí. V štruktúre živonarode-

ných detí dominujú prvoroďané ratolesti s podielom 50,8 percenta. Deti narodené druhé v poradí tvorili 35,1 percenta, tretie v poradí 9,9 percenta, štvrté v poradí 2,2 percenta a piate a ďalšie v poradí 1,4 percenta.
Od roku 2000 sa priemerný vek pri pôrode zvýšil o 2,4 roka a dosiahol hodnotu 29,3 rokov, pri prvoroďkách

sa zvýšil o 3 roky na 27,5 rokov. Najväčší počet prírastka na svet veková skupina 25 – 29-ročných žien s 37,3-percentným podielom, nasledujú matky vo veku 30 – 34 s 32,4-percentným zastúpením. Za nimi sú 20 – 24-ročné a rodičky vo veku 35 – 39 rokov majú zastúpenie s 9,9 percentom. Vo veku pôrodnosti vo vekovej skupine 30 – 34 rokov došlo k výraznému vzostupu. Od roku 2000 sa počet živonarodených detí zvýšil o viac ako 100 percent.

Pokračuje trend zvyšovania mimomanželskej pôrodnosti. V roku 2000 v okrese Zilina podiel takto narodených detí tvoril 10,1 percenta, zatiaľ čo v roku 2005 to bolo 17,4 percenta a v roku 2009 už 22,3 percenta. V meste Zilina mimomanželská pôrodnosť dosahuje vyššie hodnoty, v roku 2000 to bolo 14,1 percenta, v roku 2005 to bolo 21,2 percenta a v roku 2009 štvrtina – 25,7 percenta detí.

Práca? Najlepšie v okolí bydliska

Obyvatelia krajov Slovenska, vrátane Zilinského kraja, si hľadajú najčastejšie prácu tam, kde byvajú. Mimo svojho kraja by si ľudia najradšej našli prácu v Bratislavskom kraji. Inak to však je v Košickom a Prešovskom kraji. Z ľudí žijúcich v Košickom kraji, ktorí si hľadajú prácu cez portál Profesia.sk, 84 percent uviedlo, že by chcelo pracovať v Košickom kraji, vyše 26 percent obyvateľov Prešovského kraja by, naopak, odišlo za prácou do Košického kraja. Do Bratislavy by odišlo len 9 percent obyvateľov

Košického a 15 percent Prešovského kraja. Väčšina Bratislavčanov si hľadá zamestnanie v rámci kraja. Ľudia žijúcich v krajských mestách a hľadajúcich si prácu mimo daného kraja ubudlo oproti minulému roku v troch krajských mestách, Prešove, Nitre a Košiciach.
Vplyv to z údajov pracovného portálu Profesia.sk. Ľudia mohli pri hľadaní práce zadať aj viac ako jeden kraj, v ktorom sú ochotní pracovať.

Nič o nás nesmie byť bez nás

Seminár s rovnakým názvom usporiadať 27. mája 2010 v priestoroch Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy v Ziline občianske združenie Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom – Zilinský región (SPOSA-ZR) v spolupráci s Radou pre poradenstvo v sociálnej práci v Bratislave.

Seminár je súčasťou projektu „Nič o nás nesmie byť bez nás“, zameraného na inklúziu a rovnosť osôb s autizmom a na zamedzenie sociálneho vylúčenia rodín s autistickým dieťaťom. Cieľom bolo oboznámiť rodičov a zástupcov verejnej správy s výstupmi „Štúdie analýzy stavu práv na rovnaké zaobchádzanie u osôb s autizmom“ vo všetkých oblastiach a fázach ich života, inšpirovať ich dobrou praxou z Nórska a rodičov oboznámiť s iniciatívou podporovaného zaspúšťovania. Tá súvisí s reformou inštitútu opatrovnictva v súvislosti so spôsobilosťou na právne úkony.

Výsledok monitoringu stavu naplnenia práv osôb s autizmom otvoril priestor pre angažovanie sa rodinných príslušníkov a mimovládnych organizácií reprezentujúcich ich záujmy. Formou brainstormingu získal od rodičov poznatky o potrebách ich detí postihnutých autizmom a ich rodín. V rámci verejnej diskusie priamo oslovil zástupcov verejnej správy a na záver definoval odporúčania do komunitných plánov a rozvojových programov samosprávy.

Zuzana Beňová,
predsedníčka SPOSA-ZR
Snímka archív

VESMÍRinky - Energia DOMOVA (18. časť)

Slová domov, rodina a láska patria medzi najpoužívanejšie na celom svete. Zrejme preto, že sú to pre človeka najvyššie hodnoty. Občas ich pochopíme, až keď stratíme niekoho blízkeho alebo sa nachádzame ďaleko od rodnej zeme. Namieste je však otázka, prečo tieto najpodstatnejšie veci strácajú v poslednom období svoju silu? Prečo sa rozpadávajú partnerské vzťahy a ľudia strácajú vzťah k domovine?
Odpoveď nájdeme v moderne dobe, kde technický pokrok veľmi ovplyvnil medzidulské vzťahy, ľudia spochybňovali a prestali spolu komunikovať. Mobilné a internetové siete spôsobili ochladenie vzťahov. Práve preto možno bude zaujímavá informácia, že existuje vec, ktorá upevňuje rodinné vzťahy a zároveň zušťachuje dušu človeka. Je ňou práca vo svojej záhrade a konzumácia plodov vlastnej úrody. Prepojenie energie rodiny, domova a prírody je veľmi silné. Pretože človek dnes konzumuje prevážne priemyselne spracované potraviny, ktoré neboli pes-

čované s láskou, ale sú plné chémie, výsledkom je otupenie citlivosti medzi ľuďmi. Stačí si len spomenúť u domáci čučoriedkový koláč od mamy a zúskusok z cukranie plný margarínu a farby. Nie nadarmo sa hovorí, že láska ide cez žalúdok. Určite v tom bude kus pravdy. Lebo všetko, čo človek jedáva, ovplyvňuje jeho fyzické aj psychické zdravie a celkovo jeho správanie a úroveň citlivosti.
Podľa jednej známej ruskej liečiteľky je každá rodina mala vlastnú hektár zeme a vytvoriť niečo ako rodový štátok, na ktorom si dopesťte rastliny

a chová domáce zvieratá a takto sa stane sebestačnou. V praxi by to malo vyzerať tak, že mladý pár, ktorý si vyberá pôdu, by na nej mal postaviť dom, založiť záhradu a deti vychovávať v spojení s prírodou. Zaujímavá je napríklad informácia, že ak má niektoré úctité zdravotné problémy, prepojenie človeka s kozmickou energiou často spôsobí, že na jeho pozemku vyrastú samy od seba práve tie liečivé rastliny a môžu mu pomôcť. Podľa tohto modelu žila väčšina ľudí v minulosti a boli podstatne šťastnejší ako naša generácia.
Dá sa povedať, že sa týka miesta pre život. Človek by mal žiť tam, kde sa narodil, pretože je neviditeľne prepojený s energiou rodnej zeme. Keď mu poskytuje akúsi ochranu. Až vtedy, keď opúšťa svoju krajinu, cíti, že mu niečo chýba. Tento pocit poznajú všetci, čo

žili alebo žijú v cudzine. Niekedy sa ale stane, že človek ňá odísť niekam ďaleko a keď to urobí, je tam šťastný. Pravdepodobne odišiel do krajiny, kde žil jeho veľmi dávni predkovia, o ktorých momentálne nemá potuchy, ale v DNA jeho krvi je zakódovaná informácia, ktorá vyvolala takto rozhodnutie.
Pokiaľ ide o ľudskú rodinu, dá sa povedať, že je to najsilnejšia inštitúcia na Zemi, lebo jej členovia majú deti seba rovnako prepojenie. Úzko súvisí s kozmickou energiou a tá je zdrojom života a lásky. Šťastie tejto planéty je v našich rukách. Nič nie je dôležitejšie ako venovať čas deťom a dať im prírod bezpečia v rodine. Učiť ich láske k porode, rodnej zemi a odovzdať im niečo z tradície predkov. Pre toto všetko sa určite opláti žiť!

Inka Grofčíková

SPRIEVODCA TRHOM NEHNUTEĽNOSTÍ

TRH – Trh s nehnuteľnosťami v 22. týždni. V uplynulom týždni sme zaznamenali o niečo menší dopyt záujemcov o kúpu, pripadne prenájom nehnuteľnosti ako v týždni predtým. Prepokladáme, že túto situáciu mohlo čiastočne zapríčiniť i nepriaznivé dažďové počasie, ktoré odrádzalo prípadných záujemcov ísť na obhliadku do terénu. Veríme, že zlepšením počasia sa zvýši i počet klientov poobzeraj sa po novom bývaní, v rodinách a v práci rozprávať riaditeľka

pretože ponuka na trhu je pomerne široká. Ceny starších bytov sa mierne stabilizovali, ponuka v tomto segmente je v našom regióne zaujímavá a stále prevyšuje dopyt. Novostavby si svoju cenu zatiaľ viac-menej držia a dá sa konštatovať, že značne nie o pár percent. Namiesto nižšej ceny sú prípadne záujemcom o kúpu ponúkané rôzne výhody, pripadne bonusy vo forme zľavy na kúpu garáže, alebo sú nové byty lepšie vybavené.

Nabúduce: Trh s nehnuteľnosťami v 23. týždni
archív na www.red.sk autor je maklérom spoločnosti RED